

מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו זברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין 5).

סיכומי דף היומי

מערב: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
גלב"ע כ"ד ניסן תשע"ז

גליון
244

יבמות דף ס"ח . שב"ק פרשת בהר - י"ג אייר תשפ"ב

דף ס"ח - ע"א

חרש פוסל ואינו מאכיל - שחרש ישראל שאירס בת כהן פוסלה מלאכול בתרומת בית אביה, אף שאינו בר דעת רבנן תקנו בו נשואין, וכהן חרש שנשא בת ישראל אינו מאכילה בתרומה שמדאורייתא אינו כספו.

יבם פוסל שומרת יבם מלאכול תרומת בית אביה אפילו הוא קטן פחות מכן תשע.

כהן יבם בן תשע שנים יום אחד שבא על יבמתו, אף שביאתו ביאה אינו מאכילה בתרומה, שעשו ביאתו כמאמר בגדול.

בן תשע שנים יום אחד שהוא גר עמוני מואבי מצרי אדומי כותי נתין חלל וממזר שבאו על כהנת - פסלוה לכהונה, שנאמר 'ובת כהן כי תהיה לאיש זר היא בתרומת הקדשים לא תאכל' - כיון שנבעלה לפסול לה פסלה.

בת כהן שנישאת לישראל אסורה לאכול בתרומת אביה באיסור עשה - שנאמר 'ושבה אל בית אביה כנעוריה מלחם אביה תאכל' משמע שקודם לכן לא תאכל, ובאיסור לאו - שנאמר לאח"כ 'וכל זר לא יאכל בו' (ומיתור, שכבר נאמר 'וכל זר לא יאכל קודש').

דף ס"ח - ע"ב

'וכל זר לא יאכל בו' האמור בתרומה מלמד על בת כהן שנישאת לישראל שאסורה באכילת תרומה באיסור לאו (בנוסף לעשה 'ושבה אל בית אביה'), ויתור 'וכל' מלמד שרק זר לא יאכל אבל אונן מותר בתרומה.

'ובת כהן כי תהיה לאיש זר היא בתרומת הקדשים לא תאכל' - כיון שנבעלה לפסול לה פסלה, וממה שנאמר 'בתרומת הקדשים' ולא 'קדשים' לומדים שגם כשהיא חוזרת לבית אביה במיתת הבעל זרע אין לה (כאמור בהמשך 'ושבה אל בית אביה') חוזרת רק לתרומה ולא לחזה ושוק.

לוייה וישראלית שנבעלה לפסולי קהל נפסלו לכהונה, שנאמר 'ובת כהן כי תהיה לאיש זר היא בתרומת הקדשים לא תאכל' ומיתור 'בת כהן' (שמדובר בבת כהן, והיה צריך לכתוב 'כי תהיה לאיש זר') לומדים על אלו נאסרות בתרומה (בגון שהייתה אוכלת משום שיש לה זרע מכהן), ואיסורם לכהן לומדים בקל וחומר מגרושה שמתרת בתרומה ואסורה לכהן. ומה שנאמר 'תהיה' לומדים שמדובר בפסולים שהם חייבי לאוין שיש בהם הויה - תפיסת קידושין.

בת כהן שנבעלה למי שאין לו בה קידושין, כגון עכו"ם ועבד (וחייבי כריתות) נפסלה לכהונה מקרא 'ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה' מי שיש לו בה אלמנות וגירושין אז 'ושבה אל בית אביה' וגו', יצאו אלו שאין להם בה אלמנות וגירושין שלא תפסי בה קידושין.

יבמות דף ס"ט . יום א' פרשת בחוקותי - פסח שני י"ד אייר תשפ"ב

דף ס"ט - ע"א

לוייה וישראלית שבא עליה מי שאין לו בה קידושין נפסלה לכהונה - מפסוק 'בת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה... מלחם אביה תאכל', 'בת (כהן) מיותר (שהפסוק מיידי בבית כהן) לרבות לוייה וישראלית שנפסלה בביאתו של מי שאין לו בה אלמנות וגירושין.

'ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה זרע אין לה... מלחם אביה תאכל' - אין אומרים שהפסוק בא לקול שזרע פוסל מלחזור לתרומת בית אביה רק אם הוא ממי שיש לה ממנו אלמנות וגירושין, והיינו שתופס בה קידושין, אבל אם יש לה זרע מאלו שאין קידושין תופסים (בגון חייבי כריתות עכו"ם ועבד) אינה פסולה, שאם כן לא נצרך הריבוי מ'ובת' ללוייה וישראלית, שאפשר ללמוד בכל שכן מכהנת שאין נפסלת.

לרבי עקיבא שאין קידושין תופסים בחייבי לאוין על כרחן מה שנאמר 'תהיה' בפסוק 'ובת כהן כי תהיה לאיש זר' אינו לשון קידושין אלא לשון ביאה, שנפסלת כשנבעלה לפסול לה, וכל הזרים במשמע ואף עכו"ם ועבד.

'ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה... הוצרך הכתוב לכתוב ששניהם חוזרות לבית אביהם כשאין להם זרע (לרבי עקיבא שאין דורש מכך 'מי שיש לו בה אלמנות וגירושין'), שאילו כתב רק אלמנה - ס"ד גרושה אינה חוזרת כיון שאינה ראויה לכהונה, ואילו כתב רק גרושה - ס"ד שאלמנה שראויה לכהונה חוזרת אפילו יש לה זרע.

מחזירי גרושתו ומשנישאת כשרה לתרומה - שנאמר 'ובת כהן כי תהיה לאיש זר' מי שזר אצלה מעיקרא.

חלל פוסל בביאתו לכהונה הגם שמותר אף בכהנת ואינו זר אצלה - שנאמר 'לא יחלל זרעו בעמיו', מקיש זרעו לו מה כהן גדול פוסל אלמנה בביאתו אף זרעו החלל פוסל בביאתו.

בת כהן שנתקדשה לפסול לה אינה נפסלת לכהונה, הגם שנאמר 'ובת כהן כי תהיה לאיש זר' - כמו כהן גדול באלמנה שאינו פוסלה אלא בביאה.

לפי ת"ק כל ביאת פסול פוסלת לכהונה, כדמצינו באלמנה לכהן גדול שביאתו בעבירה ופוסל, לרבי יוסי כל שזרעו פסול פוסל כמו שמצינו באלמנה לכהן גדול שזרעו פסול, ונפקא מיניה בביאת מצרי ואדומי שני - לת"ק פוסל לרבי יוסי אינו פוסל שזרעו כשר.

לרשב"ג - כל שהכהן מותר בביתו מותר הכהן באלמנתו אף על פי שזרעו הזכרים פסולים, שדווקא אם כל זרעו פסולים אז אין הכהן נושא אלמנתו, כמו שמצינו בכהן גדול לאלמנה שכל זרעו פסולים, ונפקא מיניה בגר מואבי ועמוני שאינו פוסל בביאתו כיון שבתו מותרת.

דף ס"ט - ע"ב

משנה . האונס והמפתה מאלו שראויים לבוא בישראל אינם פוסלים בת כהן מלאכול בתרומת בית אביה. נתעברה ממנו - אינה אוכלת, שאינה בכלל 'בית אביה כנעוריה', נחתך העובר, אפילו הוא עדיין במעייה - אוכלת.

כהן האונס והמפתה בת ישראל - אינו מאכילה בתרומה אף אם נתעברה ממנו, ילדה - תאכל, נמצא כוחו של הבן גדול משל האב, שהבן מאכילה ואביו אינו מאכילה.

עבד פוסל בביאתו לכהונה ולתרומה, אף אינו פוסל משום זרע - שבת כהן שנשאת לישראל ומת, ונשאר לה ממנו רק זרע שהוא עבד (כגון שבא בנה על השפחה שהוולד עבד) מותרת בתרומת אביה. וכן להיפך, בת ישראל שנשאת לכהן ומת, ונשאר לה ממנו רק זרע שהוא עבד - אינו נחשב זרע הכהן להאכילה בתרומה.

ממזר בכלל זרע, ופוסל את אם אמו בת כהן מלשוב לתרומת בית אביה, וכן מאכיל אם אמו בת ישראל שנישאת לכהן.

כהן גדול פעמים שהוא פוסל בת כהן ומאכיל בת ישראל, כגון בת כהן שנישאת לישראל וילדה בת ונישאת הבת לכהן וילדה בן ונעשה כהן גדול - הרי הוא פוסל אם אמו מלחזור לתרומת בית אביה (אף אם הוא הזרע היחיד שנשאר לה מבעלה), ומאכיל את אמו (אחר מות בעלה).

שוטה שנשא אשה - אינו פוסל בת כהן מלחזור לתרומת בית אביה, ואינו מאכיל את אשתו אם הוא כהן, שאין לו קנין ואין קידושו קידושין, וכשמת - נשותיו פטורות מן החליצה ומן היבום.

ישראל כשר שבא על בת כהן - מותרת בתרומת בית אביה, כיון שהוא בזנות אין חוששים שנתעברה, אבל בנישואין חוששים, ולכן נשים שהוחלפו בשעת כניסתם לחופה מפרישים אותם מבעליהם ג' חדשים. אמנם בת כהן שנישאת לישראל ומת בו ביום - טובלת ואוכלת מיד עד ארבעים יום, שאפילו אם נתעברה - בארבעים ימים הראשונים אין העובר פוסל שכמים בעלמא הוא, ואם אכלה אחר ארבעים יום ונתברר לאח"כ שהיתה מעוברת ונמצאת זרה למפרע - משלמת קרן וחומש על מה שאכלה לאחר ארבעים ימים הראשונים.

הבא על ארוסתו בבית חמיו, ללישנא קמא: לרב הולד ממזר לשמואל הולד ספק ממזר, לרבא מסתבר שדברי רב אמורים רק כשחשודה מאחרים (שדווקא בנשואה תלינן בבעל שרוב בעילות הלך אחר הבעל), אבל אינה חשודה מאחרים תלינן שנתעברה מהארוס, והביא רביה ממתני' שכהן הבא על בת ישראל וילדה תלינן שהוולד ממנו ואוכלת תרומה, וע"כ מייירי שאינה חשודה מאחרים שאם לא כן לא היו תולים שהוא מכהן, ומה שם שלכולם היא באיסור תולים בו, כל שכן בארוס שלכולם היא באיסור ולו היא מותרת שתולים בו.

לאביי - לרב הולד ממזר אפילו אם אינה חשודה מאחרים, שחוששים שכשם שהפקירה עצמה לארוס כך הפקירה עצמה לאחרים, וממתניתין אין ראייה שמייירי שהיו שניהם חבושים בבית האסורים. ללישנא בתרא: לכו"ע תולים הולד בארוס, וכשר, ונחלקו שאין הארוס מודה שבא עליה, כדלהלן (דף ע"ג).

יבמות דף ע' . יום ב' פרשת בחוקותי - פסח שני ט"ו אייר תשפ"ב

דף ע' - ע"א

ארוסה שעברה ואין הארוס מודה שבא עליה, ללישנא בתרא: לרב הולד ממזר, לשמואל ספק ממזר. לרבא - מסתבר שלרב הולד ממזר רק כשאינה חשודה מהארוס, אבל כל שחשודה ממנו תולים בו אף שחשודה גם מאחרים, והביא רביה ממתני' שכהן שבא על בת ישראל וילדה תלינן שהוולד ממנו ואוכלת בתרומה, וע"כ מייירי שחשודה גם מאחרים שאם חשודה רק ממנו מהו החידוש, ומה שם שלכולם היא באיסור תולים בו, כל שכן בארוס שלכולם היא באיסור ולו היא מותרת שתולים בו. לאביי - רב סובר שהוולד ממזר כל שחשודה מאחרים אף על פי שחשודה גם מהארוס, ומתני' באינה חשודה לא ממנו ולא מאחרים, והחידוש הוא בזה שתולים שהוא מביאה זו.

עבד אינו מאכיל תרומה לאם אביו שנישאת לכהן ומת, שאין העבד מיוחד אחר אביו, שנאמר בעבד עברי שמסר לו רבו שפחה כנענית 'האשה וילדיה תהיה לאדוניה'.

'ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה זרע אין לה, ושבה אל בית אביה כנעוריה, מלחם אביה תאכל' - גם בני בנים בכלל זרע הם, ואפילו בנים ממזרים פוסלים אותה, שדורשים ל' של 'אין לה' - עיין עליה.

עכו"ם ועבד הבא על בת ישראל - שנינו במשנה שהוולד ממזר, והיינו אפילו לחכמים החולקים על רבי עקיבא וסוברים שוולד מחייבי לאוין אינו ממזר (עיין לעיל דף מה"ה. שיטות חולקות).

הדרן עלך פרק אלמנה

פרק שמיני - הערל

משנה. הערל וכל הטמאים לא יאכלו בתרומה, אבל נשיהם ועבדיהם יאכלו, שאף שמחוסרים תקנה עדיין כהנים הם.

פצוע דכא - נפצעו ביציו. כרות שפכה - נכרת הגיד, ואם נשתיר מעטרה אפילו כחוט השערה כשר.

פצוע דכא וכרות שפכה - הם ועבדיהם יאכלו, ונשיהם אינם אוכלות, מפני שנעשו חללה בכיאתם, ואם לא בא עליה אחר שנפסל - יאכלו.

המקור שערל אסור בתרומה: לרבי אלעזר - שנאמר בתרומה 'תושב ושכיר לא יאכל בו' ולומדים גזירה שוה מ'תושב ושכיר' שכתוב בקרבן פסח, מה בפסח ערל לא יאכל בו אף בתרומה. לרבי עקיבא - שנאמר 'איש איש מזרע אהרן והוא צרוע או זב בקדשים לא יאכל' כפילות 'איש איש' בא לאסור את הערל.

'תושב כהן ושכיר לא יאכל קודש' שנאמר בתרומה אינו מופנה לגזירה שוה, ש'תושב' היינו עבד עברי הנרצע שאין גופו קנוי לכהן, ו'שכיר' היינו עבד עברי הקנוי לו קנין שנים, ואילו נאמר רק אחד מהם היינו מפרשים שהיינו קנוי קנין שנים אבל נרצע הקנוי קנין עולם אוכל.

'תושב ושכיר לא יאכל בו' שנאמר בקרבן פסח שניהם מותרים, שהרי עבד עברי ישראל מעליא הוא וחייב בקרבן פסח, והוא כמופנה לגזירה שוה דרבי אלעזר משני צדדים בין בתרומה בין בפסח, שאילו היה מופנה רק מצד אחד היינו משיבים על הגזירה שוה - מה לפסח שכן חייבין עליו משום פיגול נותר וטמא.

דף ע"ב - ע"ב

אינו מותר בתרומה, ולא לומדים בגזירה שוה מקרבן פסח שאסור, שנאמר 'וכל זר לא יאכל קודש' - זר אסור אבל אונן מותר.

ערל אסור בתרומה - מגזירה שוה תושב ושכיר מפסח, אונן מותר - מפסוק 'וכל זר', ואין דורשים להיפך ערל להיתר מ'וכל זר' ואונן לאיסור מגזירה שוה לפסח - א. שערל חמור: שמוחוסר מעשה, והוא מעשה בגופו, וענוש כרת, וישנו לפני הדיבור, ומילת זכריו ועבדיו מעכבתו. והגם גבם איננות חמורה: שישנה בכל שעה, ונוהגת באנשים כנשים, ואין בידו לתקן עצמו - חומרות ערל מרובות מחומרות אונן. ב. לרבא - לומדים איסור ערל בגזירה שוה מפסח שכן מפורש איסורו בפסח, ואין לומדים משם לאסור אונן שאין כתוב איסורו בפירוש בפסח אלא נלמד בקל וחומר ממעשר שני.

דף ע"ב וזכריו ועבדיו אינה מעכבתו מאכילת תרומה, ולא לומדים מפסח שתעכב, שנאמר בקרבן פסח 'ומלתה אותו אז יאכל בו' - 'בו' מעכב ולא בתרומה, ולא ממעטים מזה שערל עצמו מותר בתרומה - שלומדים מגזירה שוה מתושב ושכיר שאסור, ומסתבר למעט זכריו ועבדיו שאינם מעכבים ממיעוט 'בו' ולאסור ערל עצמו מגזירה שוה - שחומרות ערל עצמו מרובות מחומרות זכריו ועבדיו, או משום שאין מסתבר שערלות גופו אינה מעכבתו וערלות זכריו ועבדיו מעכבתו.

יבמות דף ע"א. יום ג' פרשת בחוקותי - י"ז אייר תשפ"ב

דף ע"א - ע"א

כשם ש'בו' מפסוק 'ומלתה אותו אז יאכל בו' בא למעט (שקרבן פסח אינו אוכל, אבל אין מילת זכריו ועבדיו מעכבתו מלאכול תרומה) כך 'בו' מפסוק 'כל בן נכר לא יאכל בו' בא למעט שרק בקרבן פסח פוסלת המרת דת ולא במעשר. ו'בו' מפסוק 'כל ערל לא יאכל בו' בא למעט שדוקא בקרבן פסח אין הערל אוכל אבל אוכל מצה ומרור.

אילו נכתב בקרבן פסח רק איסור ערל לא היינו לומדים איסור בן נכר - שהערל מאוס, ואילו נכתב רק בן נכר - שאין לבו לשמיים. 'ממנו' שכתוב בקרבן פסח מיעוטים הם, ויתבאר לקמן (דף ע"ד).

לרבי עקיבא איסור ערל בתרומה נדרש מכפילות 'איש איש' (האמור באיסור טמאים בתרומה), ואינו דורש זאת למעט אונן (אלא מכשר אונן בתרומה מריבו 'וכל זר' - דוות אמרתי ולא איננות) - א. משום שחומרות ערל מרובות מחומרות אונן (כ"ל דף ע"ב). ב. לרבא - ש'איש איש' היינו פסול הנוהג דווקא באיש ולא באשה - ערלות.

רבי עקיבא שאינו ממעט ערל מ'תושב ושכיר' - דורש זאת למעט גר שמל ולא טבל וקטן שנולד מהול ולא הטיפו ממנו דם ברית שאסורים בקרבן פסח. ורבי אליעזר הממעט ערל מ'תושב ושכיר' סבר שגר שמל ולא טבל גר מעליא הוא, וקטן שנולד מהול אין צריך להטיף ממנו דם ברית, ומותרים בקרבן פסח.

רבי וגבועני מהול בכלל ערלים הם, ונתמעטו מ'כל ערל לא יאכל בו' האמור בקרבן פסח. ערל לא לעזר בתרומה ערל מ'תושב ושכיר' ולא 'מאיש מאיש' - כפילות איש איש היא משום שדיברת המה כלשון בני אדם.

ערל קטן קודם זמן מילתו - ספק בגמרא אם שם ערל עליו שגם ערלות שלא בזמנה נחשבת ערלות, ואסור לסוכו בשמן תרומה, או שאין נחשבת ערלות ומותר לסוכו.

לגבי מילת זכריו נאמר 'אז יאכל בו' - שמעכב אביו מאכילת הפסח, ולגבי מילת עבדיו נאמר 'אז יקרב לעשותו' - שמילתם מעכבתו מעשיית הפסח, ולומדים 'אז' 'אז' שמילת זכריו מעכבתו גם מעשיית הפסח, ומילת עבדיו מעכבתו גם מאכילת הפסח - כגון שקנה לאחר העשייה קודם האכילה.

בנו ערל קודם הזמן שחייב למולו אינו מעכבו מעשיית ואכילת קרבן פסח, שנאמר 'המול לו כל זכר' וקודם הזמן אינו בר מילה.

דף ע"א - ע"ב

אופנים שזכריו לא היו חייבים במילה בשעת עשיית הפסח אלא בשעת אכילת הפסח שמילתם מעכבתו מאכילת הפסח:

- א. שהיה הזכר חולה ונתרפא שבעה ימים קודם הפסח לאחר חצות היום, שזמן מילתו הוא שבע מעת לעת מזמן שנתרפא (הגם שלענין יום שמיני מיום הולדתו לא צריך מעת לעת).
- ב. שהיה לזכר כאב עיניים בשעת עשייה, ונתרפא בזמן אכילה.
- ג. שהיו אביו ואמו חבושים בבית האסורים בשעת עשייה ויצאו בזמן אכילה.
- ד. טומטום שנקרע ונמצא זכר בין עשייה לזמן אכילה.
- ה. הוציא ראשו חוץ לפרוזדור שבעה ימים קודם פסח - שנחשב כילוד אך אי אפשר למולו, ובין עשייה לאכילה יצא כל גופו, והגם שבעלמא אינו יכול לחיות שכשיצא לאוויר העולם נסתם טבורו ונפתח פיו ואינו יונק, מיירי שאמו הייתה חולה והחולין זן אותו, או כגון שהיה צועק שבאופן זה יכול לחיות.

ערל שננטמא במת מקבל הזאה להיטהר מטהרות, ואחר שימול אינו צריך לחזור ולהזהות לאכול בקדשים, שהרי כשעלו העם מן הרדף ב' ימים לא מלו עדיין, ואחר כך מלו וטבלו ועשו פסחיהם כטורה, ובכחך קיבלו הזאה שלישית ושבעית כשהיו עדיין ערלים.

לא ניתנה פריעת מילה אברהם אבינו, שנאמר ביהושע 'ושוב מול את בני ישראל שנית' 'ושוב' - היינו פריעה, 'שנית' - להקיש פריעה שבסוף מילה לתחילת מילה, שציצים

המעכבים את המילה (בשר החופה את רוב גובהה של עטרה) מעכבים גם בפריעה מלאכול בתרומה.

יבמות דף ע"ב. יום ד' פרשת בחוקותי - י"ז אייר תשפ"ב

דף ע"ב - ע"א

כשהיו בני ישראל במדבר לא מלו - או משום חולשא דאורחא, או משום שלא נשבה רוח צפונית, ולא היה להם יום נוח למול.

כל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר לא נשבה להם רוח צפונית ולא זרחה עליהם חמה - משום שהיו נזופים מחמת מעשה העגל, או כדי שלא יתפזרו ענני הכבוד. אמנם בחצי הלילה שעת רצון היא נשבה להם רוח צפונית.

ביום המעונן וביום שרוח דרומית מנשבת אין מליץ - כפי שמצינו בבני ישראל כשהיו במדבר, ועכשיו דרשו בה רבים 'שומר פתאים ה'.

משוך אוקל תרומה מדאורייתא, ומדרבנן צריך למול, והסמיכו על פסוק 'המול ימול' אפילו ק"ב פעמים, וכתב 'את בריתי הפר' לרבות את המשוך, ואסור לאכול תרומה מדרבנן (ולגירסת רש"י אין חולק על כך, אך לגירסת שלפנינו הוכיחו מבריתא שאוכל).

טומטום אינו אוכל בתרומה - שמה אם היה נקרע ימצא זכר והרי הוא ערל, ואינו אוכל קדשי קדשים - שמה הוא נקבה, קידש אשה אינה אוכלת - שספק אשה הוא ואין אשה מקדשת אשה, ואם ביציו ניכרות מבחוץ - קידושו קידושו ואשתו אוכלת בתרומה.

טומטום מאכיל את אמו בתרומה, ולא דורשים פסוק 'זיליד בית' שצריך שראוי להוליד. אנדרוגינוס מהול - אוכל בתרומה, ואינו אוכל בקדשי קדשים - שנאכלים רק לזכרים והוא ספק נקבה.

דף ע"ב - ע"ב

משוך, (נולד מהול שצריך הטפת דם ברית), גר שנתגייר כשהוא מהול, קטן שעבר זמנו, מי שיש לו ב' ערלות - לת"ק אין נימולים אלא ביום, שדורשים ו"ו יתירא של 'וביום השמיני', לרבי אלעזר ב"ר שמעון נימולים בזמנם אין נימולים אלא ביום, שלא בזמנם נימולים ביום ובליילה, שלא דרש ו"ו 'וביום השמיני'.

נותר, בין שנשרף בזמנו - ביום שנעשה נותר, בין שלא בזמנו - ששהה שריפתו, אינו שרף אלא ביום, שאפילו ר"א בר"ש שלא דרש ו"ו מפסוק 'וביום השמיני' לענין מילה, מודה שדורשים יתור ו' וה' מפסוק 'והנותר ביום השלישי' שאינו נשרף אלא ביום. רבי יוחנן שמע זאת מפי רבי אליעזר בן פדת, וחשב שדורש כן מעצמו, כיון שמע שהיא ברייתא בתורת כהנים למד תורת כהנים בג' ימים, ולמד סברת הברייתא של תורת כהנים בג' חדשים.

טבול יום כשר להזאת מי פרה - שנאמר 'הזהה הטהור על הטהור' מיותר לדרוש שאף על פי שהוא טמא במקום אחר והיינו טבול יום שטמא לתרומה כשר להזאה.

ערל כשר להזאת מי פרה - שמה טבול יום שאסור בנגיעת תרומה כשר להזאה, ערל שמותר בנגיעת תרומה ודאי שהזאתו כשרה. ו"א שערל וכן טומטום שהוא ספק ערל פסולים לקדש (לעירב האפר במים) משום חומרא של פרה אדומה, ולעתים גם פסול להזאה. ורב יוסף רצה לומר שהיינו כרבי עקיבא הסובר שערל כטמא, וממילא אסור גם בנגיעת תרומה, וממילא אין קל וחומר להכשירו בפרה, ודחו שבזוודא גם לרבי עקיבא אינו אסור בנגיעת תרומה.

טמא פטור מן הראייה, וכן ערל משום שמאוס להראות בעזרה.

כל הטהורים כשרים לקדש מי חטאת חוץ מחרש ושוטה, לת"ק קטן פסול ואשה כשרה, שנאמר אחר איסופת אפר הפרה 'ולקחו לטמא מעפר שריפת החטאת ונתן עליו מים חיים אל כ"ל' הם פסולים באיפה פסולים לקדש, וקטן פסול לאיפה שנאמר 'ואסף איש' ולא קטן, ואשה כשרה שנתרבה מ'טהור'. לרבי יהודה קטן כשר בקידוש שנאמר 'ולקחו' ולא 'ולקח' ללמד שאף הפסול לאיסוף כשר בקידוש (ולכהנים נכתב כן כדי ללמד שאין הבדל בין שנים שעשו או אחד שעשה את לקיחת האפר ונתנית המים), אבל אשה פסולה לקידוש - שנאמר 'ונתן' ולא ונתנה.

יבמות דף ע"ג. יום ה' פרשת בחוקותי - י"ג בעומר י"ח אייר תשפ"ב

דף ע"ג - ע"ג

לעילוי נשמת ונר זכרון לארבעים וחמשה נשמות טהורות שעלו בסערה השמימה במירון אשתקד ביום י"ג בעומר בעיצומה של התנא האלוקי רבי שמעון ב"ר יוחאי

תורתנו מגן לנו היא מאירת עינינו הוא ימליץ טוב בעדינו

דף ע"ג - ע"א

חכמי הישיבה הסתפקו אם ערל מותר במעשר שני - האם כשם שלומדים ממעשר שני שאונן אסור בפסח, לומדים גם מעשר שני מפסח שאסור לערל, או דווקא פסח שחמור נלמד ממעשר הקל, ולא לומדים מעשר הקל מפסח החמור (להלן דף ע"ד - נפשט הספק).

תנן: תרומה וביכורים שוים - בחיוב מילת לכהן האוכל בטומאה, ובחיוב חומש לזר האוכל, והם נכסי כהן לקדש בהם אשה ולקחו עבדיו וקרקעות ובהמה טמאה, ואם נתערב עולה באחד ומאה, וטעונים רחיצת ידיים, והערב שמש, מה שאין כן במעשר. ורצה רב ששת לדייקי ממה שלא קתני שהם אסורים לערל מה שאין כן מעשר שערל אסור גם במעשר, ודחה הגמרא שהתנא שייך, וכמו שמצינו בסיפא, ששינוי מעשר וביכורים טעונים הבאת מקום, וטעונים יודיו, ואסורים לאונן (ורבי שמעון מתיר ביכורים לאונן), וחייבים בביעור (ורבי שמעון פוטר ביכורים מביעור), מה שאין כן בתרומה. ולא קתני שאסור לבער מעשר וביכורים שנטמאו ואם אוכלם כשגופו טהור והם טמאים לוקה מה שאין כן בתרומה, הרי שהתנא שייך, וא"כ יש לומר ששייר גם החילוק שהערל אסור בתרומה וביכורים ומותר במעשר.

דף ע"ג - ע"ב

לתנא קמא הוקשו ביכורים למעשר בפסוק 'לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך... ותרומת ידך' - אלו הביכורים, לענין איסור אונן וחיוב ביעור. לרבי שמעון - התורה קראה 'תרומה' להיתר לאונן, ואינו צריך ביעור בתרומה שלא הוקשו למעשר.

אסור לבער מעשר שני טמא, שנאמר 'לא בערת ממנו בטמא' - בין שאני טמא והוא טהור, בין שאני טהור והוא טמא.

טמא אסור במעשר שני - שנאמר 'נפש אשר תגע... לא יאכל מן הקדשים' והיינו מעשר, מעשר שני שנטמא אסור מפסוק 'לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך' - לא תוכל לאכול מה שהתרת לך בפסולי המוקדשים בפסוק 'בשעריך תאכלנו הטמא והטהור יחדיו' אף שנטמא על ידי הטמא.

יחיד לבער תרומה טמאה - שנאמר במעשר 'לא בערת ממנו בטמא', ממנו - למעט תרומה, אבל שמן קודש (ש-הוקדש למנחות) אסור קל וחומר ממעשר, וממעטים שמן תרומה להקל ולא שמן קודש שחומרות קודש מרובות משל תרומה: פיגול, נותר, קרבן, מעילה, כרת לאוכל בטומאת הגוף, ואסור לאונן. חומרות תרומה - האוכל בטומאה

חייב מיתה (זכרת חמור ממנה), זר האוכל חייב חומש, ואין לה פדיון, אסורה לזרים.
האוכל תרומה טמאה עובר בעשה - שנאמר בפסולי המקדשים 'בשעריך תאכלנו' - לזה ולא לאחר, ולאו הבא מכלל עשה עשה, ולפיכך אינו לוקה.
ירשא דמתניתין במסכת ביכורים ששנה בתרומה וביכורים מה שאין במעשר שני תנא ושייר - שנוהגים בכל שנות השמיטה, מה שאין כן מעשר שני שאינו נוהג בשנה שלישית ושישית, וכן שייר שאין להם פדיון מה שאין כן מעשר. (וממילא אפשר ששנה גם בדין ערלות, ותנא ושייר).

יבמות דף ע"ד . יום א' פרשת בחוקותי - י"ט אייר תשפ"ב

דף ע"ד - ע"א

נשתירו בו ציצים המועב את המילה - אסור באכילת תרומה ופסח וקדשים ומעשר בהמה, ולרבי מאיר אסור גם במעשר ראשון, שכשם שאוסרו לזרים כך גם אוסרו לערל. אונן - אסור במעשר (שנאמר לא אכלתי באוני, וביכורים מחלוקת. לעיל דף ע"ג), ומותר בתרומה וירשא לרבי עקיבא ולרבי יוסף הבבלי אסור, שמחוסר מעשה הוא וכטומאתו עליו דמי. בדין הבית היא ולא קדשי מזבח.

טבול יום - אסור בתרומה ומותר במעשר (עי' בסמוך), טבול יום מטומאת מת ושרץ כשר בפרה (שנאמר 'זהו הטהור על הטמא - טהור מכלל שהוא טמא לדבר אחר והיינו טבול יום. לעיל דף ע"ג).

מחוסר כפורים - מותר בתרומה ובמעשר (עי' בסמוך). בפרה - לת"ק דרבי יוסף הבבלי מותר, לרבי עקיבא ולרבי יוסף הבבלי אסור, שמחוסר מעשה הוא וכטומאתו עליו דמי. ערל - אסור בתרומה, ובפרה - לרבי עקיבא אסור (שמרבה ערל כטמא מאיש איש. לעיל דף ע"ב), ולת"ק דרבי יוסף הבבלי - כשם שהתיר במחוסר כפורים כך התיר בערל (וכן דעת חכמים לעיל דף ע"ב). ובמעשר - לרבי עקיבא אסור, שנתרבה שדינו כטמא, וכן סובר ר' יצחק מגזירה שוה 'ממנו' 'ממנו' מקרבן פסח.

ג' 'ממנו' נאמרו בפסח - אל תאכלו ממנו ג', ולא תותירו ממנו עד בוקר, 'והנותר ממנו עד בוקר' - א' לגופו (ראה תוס' ומהר"ם), ב' לגזירה שוה למעשר לאסור ערל, ג' כיון שכתוב 'לא תותירו ממנו עד בוקר' כתוב 'והנותר ממנו עד בוקר'.

ג' 'ממנו' נאמרו במעשר שני - 'לא אכלתי באוני ממנו', ולא בערתי ממנו בטמא, 'ולא נתתי ממנו למת' - א' לגופו, ב' לא נתתי לסוך למת אבל לחי מותר (ועי' מ"כ יידי מהנחת גוף השמן למת והיינו לסוך בו, ולא למכור לארון ותכריכים - שנאמר 'ממנו', או כמו 'לא אכלתי'), ג' להתיר הדלקת שמן תרומה שנטמא (ממנו לא בערתי בטמא אבל בתרומה מותר), ולמ"ד גזירה שוה שאינו מופנה משני צדדים לומדים ומשיכים מופנה הוא לגזירה שוה ממנו למנו לפסח לאיסור ערל, שאם לא כן אפשר להשיב: מה לפסח שכן חייבים עליו משום פיגול נותר, וטמא האוכל במיתה. ולדבריו היתר הבערת שמן תרומה שנטמא נלמד מ'ואני הנה נתתי לך את משמרת תרומותי' - ב' תרומות טהורה וטמאה להסקה תחת תבשיל.

דף ע"ד - ע"ב

טמא אסור לאכול תרומה - שנאמר 'איש איש מזרע אהרן והוא צרוע או זב בקדשים לא יאכל', ממה שכתוב 'מזרע אהרן' לומדים שמדובר בקדשים שנטמאו המותרים לכל זרע אהרן בין זכרים בין נקבות והיינו תרומה, שאילו חזה ושוק אינה מותרת לבת כהן החוזרת לבית אביה.

ג' פסוקים בזמן היתר טמא בקדשים: 'ולא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ בשרו במים' - הא רחץ אוכל לפני הערב שמש - היינו במעשר. 'ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים' - היינו בתרומה, שמסתבר יותר שיהיה כתוב מחמיר בתרומה החמורה ממעשר שיש בה מיתה, או משום שבפסוק המתיר בטבילה לבד כתוב 'ונפש' והיינו מעשר שמוותר לכל נפש. ואף מחוסר כיפורים מותר בתרומה מהערב שמש, שהרי יולדת בת כפרה היא, וכתוב ב' פסוקים להתירה א' שתלוי במלאות ימי טהרה ב' שתלוי בכפרת כהן, ובהכרח יש להעמיד הפסוק התולה במלאות ימי טהרה בתרומה, ואת זה שתלה בכפרת כהן באכילת קדשים - שקדשים חמורים מתרומה, או משום שנאמר 'וכפר עליה הכהן וטהרה', מכלל שקודם כפרה היא טמאה, והיינו שנטמאה קדשים.

יבמות דף ע"ה . שב"ק פרשת בחוקותי חזק - כ"ב אייר תשפ"ב

דף ע"ה - ע"א

ג' פסוקים בטהרת הטמא לתרומה: 'ובא השמש וטהר', ואפילו מחוסר כפורים שנאמר 'עד מלאת ימי טהרה' ורק אחר טבילה שנאמר 'עד אשר יטהר'.

לתנא דבי רבי ישמעאל 'עד אשר יטהר' היינו בזב בעל ג' ראיות ומצורע מוחלט שאינם טהורים לאכילת קדשים עד שיביאו כפרתם, וצריך שני פסוקים לאסור מחוסר כפורים בקדשים, שאילו נכתב רק יולדת ס"ד שדווקא ביולדת שמרובים ימי טומאתה לאכילת קדשים, ואם נכתב רק בזב ס"ד שיוולדת אין כפרתה מעכבת כיון שהותרה מכללה - שמותרת לבעלה כשרואה דם טהור.

טבול יום אסור לנגוע בתרומה - שנאמר בטומאת כלים 'במים יובא וטמא עד הערב וטהר, ולא כתוב 'ויטהר' משמע שטהור מיד בטבילה, וע"כ שטהור מיד למעשר, וטמא עד הערב לתרומה, שדין נגיעתה כדיון אכילתה. או שלומדים כן מפסוק 'בכל קודש לא תגע ולא המקדש לא תבא עד מלאות ימי טהרה' שהפסוק מיידי ביולדת שהיא טבול יום ארוך שאסורה באכילה שעונשה במיתה כמו ביאת מקדש, וכתב בלשון נגיעה לומר שאסור לנגוע בתרומה.

אשת פצוע דכא וזכרות שפכה שלא ידעה משעה שנפסלו אוכלת בתרומה כמו שכתוב במתניתין, 'לנה' אלעזר תלוי בפולגות תנאים אם משתמרת לביאה פסולה אסורה בתרומה (באלמנה שנתארסה לכהן גדול וגרושה וחלוצה לכהן הדיוט, לעיל דף כ"ו), לרבי יוחנן לכו"ע אוכלת כיון שכבר אכלה לפני כן ועלדה כפינה.

פצוע דכא שנפצעו הביצים מחמת מכה, ואפילו רק אחת מהם, ואפילו רק ניקבו או הוקטנו מאליהם מחמת מכה, או אפילו חסרו כל שהווא.

כל שאין לו אלא ביצה אחת כשר, שלא אסרה תורה אלא פצוע, דך, וזכרות.

דף ע"ה - ע"ב

פצוע דכא בידי שמים (עי' רעמים וברד או ממעי אמו) כשר, שנאמר איסורו סמוך לאיסור ממזד - מה שם בידי אדם אף כן בידי אדם, או ממה שלא נאמר 'הפצוע' שמשמע פצוע מעקרה, אלא 'פצוע'.

פצוע דכא וזכרות שפכה אסור בין פצוע או דך או כרות בין בגיד בין בביצים בין בחוטי ביצים.

פצוע דכא היינו באותו מקום, בדומה 'ללא יבא ממזד' האומר אחריו, או דומה לכרות שפכה שפועל ע"י כריתה.

ניקב למטה מהעטרה, והולך הנקב בעליון ויוצא כנגדו למעלה מן העטרה כלפי הגוף - פסול. כרות שפכה שנשתיר מעטרה אפילו כחוט השערה על פני רובה לצד גופו - כשר.

נחתך כקולמוס - לרב הונא ורבה ומר בר רב אשי כשר, שאין שולט בו אויר, כמרזב - פסול ששולט בו אויר. לרב חסדא - כמרזב כשר שמושך הזרע מהגוף, כקולמוס פסול שאינו מושך, לרב פפא בשניהם כשר.

נסתם נקב הזרע, ויוצא מנקב הקטנים - פסול, אף שאין כאן פצוע, דך, וזכרות, שבמקומה מתבשלת שלא במקומה אינה מתבשלת.

יבמות דף ע"ו . יום א' פרשת במדבר - כ"א אייר תשפ"ב

דף ע"ו - ע"א

ניקב בעטרה עצמה ונסתם - כל שאילו נקרי ונקרע פסול, ובודקים זאת ע"י שמוניחים לחם שעורים חם תחת נקב בית הרעי ומקרי, ויש שאפשר לגרום להם זאת ע"י שמעבירים לפניהם בגדי צבעונים.

ניקב הגיד פסול - מפני שהוא שותת ואין יורה כחץ, נסתם כשר - מפני שהוא מוליד, וזהו פסול החוזר להכשירו. (ורפואתו היא שקורעים כל סביבות הנקב עם שעורה קטנה כדי שיצא דם, ומתוך כך העבר מלך ארוכה, ומורחים המקום בחלב, ומניחים מגלח כשראשה בתוך הנקב, ונושכת ונדבק ראשה שם, וחוזתים ראשה, וכל זמן שהוא הולך ובלה הבשר עולה ומתחבר).

קרומ שעלה בריאה מחמת מכה אינו קרום, משום שנפחת אה"כ.

המטיל מים משתי מקומות - לרבה ב"ר הונא פסול, לרבה כשר.

נשים המסוללות זו בזו - לרב הונא פסולות לכהונה משום זונה, לרבה כשרות אפילו לרבי אליעזר שאמר פניו הבא על הפניה שלא לשם אישות כעשה זונה - שהיינו דווקא אשה אבל אשה פריצות בעלמא.

פצוע דכא וזכרות שפכה אסורים לבוא בקהל ה', אבל מותרים בגיורת ומשוחררת שלא נקראו 'קהל'.

פצוע דכא אינו בקדושתו עומד, ולכן מותר בנתינים, ואם הוא כהן מותר בגיורת אף שסתם כהן אסור בה משום זונה.

לאו לא תחתן בהם' בל משקנת רבא מיידי אחר גירותם, שבגיותם אין להם חתנות.

'ויתחתן שלמה את בת פרעה מלך מצרים' - לא התחתן ממש אלא כאילו התחתן בה.

לא קבלו גרים בימי דוד ושלמה - משום שלא נתגיירו אלא משום גדולתם של ישראל, אמנם בבת מלכים אין שייך חשש זה.

דף ע"ו - ע"ב

משנה . עמוני ומואבי אסורים ואיסורן איסור עולם, ונקבותיהם מותרות - 'עמוני' ולא עמונית מואבי' ולא מואבית, שהטעם איסורם הוא 'על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים' - דרכו של איש לקדם ולא דרכה של אשה.

מצרי ואדומי אינם אסורים אלא עד שלשה דורות, לת"ק בין זכרים ובין נקבות, לרבי שמעון נקבות מותרות, קל וחומר מעמונית ומואבית שהגם שהזכרים שבהם אסורים לעולם הנקבות מותרות מיד קל וחומר למצרית ואדומית שאין הזכרים אסור אלא עד ג' דורות.

'זכראות שאול את דוד ויצא לקראת הפלשתי אמר אל אבנר שר הצבא בן מי זה הנער אבנר', שאול הכיר את דוד ואת ישי אביו, שהרי ישי נכנס באוכלוסיא ויצא באוכלוסיא, אלא שאול על דוד אם הוא הגון למלכות, שראה בו סימני מלכות שהלביש עליו מדיו והיו כמיתתו הגם שהיה שאול משכמו ומעלה גבוה מכל העם, וירא ממלכותו.

דואג האדומי אמר לשאול: עד שאתה משאיל עליו אם הגון הוא למלכות, שאל עליו אם ראוי לבא בקהל, שהרי הוא בא מרות המואבית. אמר לו אבנר: עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית, שאין דרכה של אשה לקדם בלחם ומים / הקשה לו שהיו צריכות לקדם את הגשים, שתק אבנר / ויאמר המלך 'שאל אתה בן מי זה העלם' הגם שקודם קרא שאול לדוד 'נער', שאמר שאול לבאנר הלכה נתעלמה ממך צא ושאל בהמה' / מחמת הקושיית רצו להכריז עליו שאסור, מיד חגר עמשה את חרבו כישמעאל ואמר כל מי שאינו שומע הלכה זו ידקר בחרב, כך מקובלני מבית דינו של שמואל הרמתי 'עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית' / הגם שכל ת"ח ששנה הלכה מפי רבו אין שומעים לו אם אומרה בשעה שהגיע הוראה לידו, מ"מ קיבלו דבריו - ששמואל ובית דינו היו קיימים / ולא אומרים שהיה לנקבות לקדם את הנקבות בלחם ובמים, שאין דרכם של נשים לקדם גם לנקבות, שכל כבודה בת מלך פנימה, שנאמר 'איה שרה אשתך... ויאמר הנה באהל'.

יבמות דף ע"ז . יום ב' פרשת במדבר - כ"ב אייר תשפ"ב

דף ע"ז - ע"א

המקור להיתר עמונית ומואבית: לרבי יהודה - שנאמר 'עמוני ומואבי' ודרשינו ולא עמונית ומואבית, לרבי שמעון - שנאמר 'על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים' דרכו של איש לקדם ולא דרכה של אשה (אפילו לקדם לנקבות - שכל כבודה בת מלך פנימה, כמו שכתוב 'איה שרה אשתך ויאמר הנה באהל').

פתחת למוסרי - אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: ריבונו של עולם, שני מוסרות שהיו עלי פתחתם, רות המואבית ונעמה העמונית.

'רבות עשית אתה ה' אלוקי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו' - שהיה רחבעם (בן נעמה העמונית) בן בנו של דוד יושב בחיקו, אמר לו: עלי ועליך חשב ה' לטובה כשהתיר את הנקבות.

'אז אמרתי הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי' - אמר דוד: אני מרתית בשעה שנמשחתי עתה באתי לגדולה, ולא ידעתי שמימי אברהם נכתבה עלי במגילת ספר, שנאמר 'זאת שתי ונתיך הנמצאות', ומרובו על דוד שנאמר לבניו 'מצאתי דוד עבד'.

עמוני ועמונית שנתגיירו וילדו בת שהותרה ולידתה בקדושה - דינה ככל בת גר, שלפי רבי יהודה בת גר זכר כבת חלל ופסולה לכהונה, ולפי רבי יוסי כשרה, שאף על פי שאין אביה כשר לקהל מכל מקום אין בו צד עבירה, ואינו דומה לכהן גדול באלמנה שביאתו בעבירה, ולא לחלל שיצירתו בעבירה.

דף ע"ז - ע"ב

גר עמוני או מצרי שני שנשא בת ישראל ונולדה להם בת - לריש לקיש פסולה לכהונה, שלומד מכהן גדול באלמנה שבתו פסולה לכהונה משום שביאתו בעבירה, וכן דרש רבי זכאי ממה שנאמר 'כי אם בתולה מעמיו יקח אשה' להביא גיורת מכנה - שאביה ואמה מעם אחד, לאפוקי עמוני שנשא בת ישראל. ולרבי יוחנן כשרה, שדרש 'מעמיו' - אפילו מקצת עמיו, שבתולה הבאה משני עממין - אביה עמוני או מצרי שני ואמה בת ישראל - כשרה. וי"א שדרש 'מעמיו' - בתולה הבאה משני עממין כנ"ל - שאביה ואמה משני עממין, ואביה מעם שיש בו שני עממין והיינו עמוני, שזכרים שבהם אסורים ונקבות מותרות. ומכשיר גם כשאביה מצרי שני, שלומד ממה הצד שעמוני שבא על בת ישראל (שביאתו בעבירה) ומצרי שני שנשא מצרית שניה (שגם נקבות אסורות), שהצד השווה שבהן שאינו ברוב הקהל ובתו כשרה.

מצרי ואדומי אסורים עד שלשה דורות, לחכמים גם נקבות, לרבי שמעון נקבות מותרות

מיד, ק"ו מעמוני ומואבי שאסורים עד עולם ונקבות שלהם מותרות מיד, כל שכן מצרי ואדומי שאין איסורם אלא עד שלש דורות, לחכמים - עריות (שאין יצירתם בעבירה) וחלל מחייבי עשה (ראו ב' כה') וכיוצא שגם נקבות אסורות, לרבי שמעון - אין חלל מחייבי עשה, ואין להוכיח מחלל שאיסור לאוין לאדומי ומצרי שהם חייבי עשה.

'בנים אשר יולדו להם דור שלישי יבוא להם בקהל ה' - לרבי שמעון 'בנים' כתיב בנים אסורים אבל בנות כשרות, לרבי יהודה 'אשר יולדו' - הכתוב תלאן בלידה (כל הנולדים אפילו נקבה, או שתלה הכתוב מנין הדורות אם הוא שני או שלישי כאם שיוולדת אותם, הרי שגם האם שהיא נקבה אסורה).

יבמות דף ע"ח . יום ג' פרישת במדבר - כ"ג אייר תשפ"ב

דף ע"ח - ע"א
לרבי יהודה האוסר גם נקבות מצרי ואדומי עד דור שלישי נמצא שיש אפשרות לקיים הפסוק 'דור שלישי יבא להם בקהל ה' ע"י שישא מצרית כמותו, אבל אילו היה סובר שנקבות מצרי ואדומי מותרות מיד לא היה מצרי ואדומי זכר יכול להיטהר, שהרי אסור אפילו בגירות שסובר קהל גורים נקרא קהל. ואין לפרש הפסוק מיירי באופן שאם עבר ונשא שאין דרך התורה להורות היתר בדבר שנעשה ע"י עבירה. (ובמיוחד לא ללמד אסור, ויבטרו והחזיר גרושתו משנשאת לימד היתר ב'תועבה היא' - היא תועבה ואין נביה תועבים, שעיקר ההוראה באה לאיסור מחזור גרושתו).

'בנים אשר יולדו להם דור שלישי יבא להם בקהל ה', לא נכתב 'בן שלישי' בלי דורות - שס"ד שגר מצרי שנולדו לו ג' בנים הבן הראשון והשני יאסרו והשלישי מותר, ולא כתב 'דור שלישי' בלי 'בנים' - שס"ד דור שלישי לעומדים על הר סיני, ומשם והלאה מותר אפילו מצרי ראשון. 'להם' האמור שתי פעמים: להם - מנה מהם, שגר מצרי הוא דור הראשון ובן בנו מותר, להם - מצרי שנשא ישראליתי וישראל שנשא מצרית הלך אחר פסולם, והולד פסול עד דור שלישי. 'אשר יולדו' - משמע שמתחילים למנות ג' הדורות מבניהם, אך אינו כן שהרי למדנו מ'להם' שמתחילים למנות ג' הדורות מהם, אלא ללמד על מצרית מעוברת שנתגיירה שאין נחשבים היא ועוברת לאחד אלא הולד נחשב לדור שני.

צריך לכתוב 'להם' במצרי ואדומי שהלך אחר פסולם, וצריך לכתוב 'לא יבא לו' במזמד ללמד זאת - שזונה מצרי שבא מטיפה פסולה, ושונה ממזד שאין ראוי לבא בקהל לעולם.

מצרי שיש שנשא מצרית ראשונה ולא חיפץ - נחלקו בדעת רבי יוחנן אם הולכים אחר האב (ובשני שנשא ראשונה הולד שלישי), או אחר אמו שנאמר 'אשר יולדו' הכתוב תלאו בלידה.

יכולים ממזדים להיטהר - שנשא המזד שפחה והולד עבד, שגזירת הכתוב שוולד שפחה כשפחה שנאמר 'ואשה יולדיה תהיה לאדוניה', שחרר הבן נמצא בן חורין וכשר.

לרבי יוחנן עובר לאו ירך אמו, ולכן סובר שהמפריש חטאת מעוברת וילדה הרי זה כמפריש שתי חטאות לאחריות, ואם ירצה מתכפר בוולדה, ואין דינה כוולד חטאת שדינה למות.

נכרית מעוברת שנתגיירה בנה אינו צריך טבילה, אפילו לסובר שעובר לאו ירך אמו, שטבילתה הועילה גם לו, ואין בזה משום חציצה כיון שכך דרך גידולו.

דף ע"ח - ע"ב
באומות הלך אחר הזכר - כגון אדם מן האומות שבא על הכנענית והוליד בן, מותר לקנותו לעבד ואינו בכלל 'לא תחיה כל נשמה', וכנעני שבא על אחת מן האומות והוליד בן דינו ככנעני ואי אתה רשאי לקנותו לעבד.

נתגיירו הלך אחר הפגום שבניהם, עמוני שנשא מצרית וילדו, זכר - אסור לעולם כדון עמוני, נקבה - מותרת רק אחר ג' דורות כדון מצרית.

משנה . ממזרים ונתינים אסורים איסור עולם, שלומדים 'עד דור עשירי' האמור במזמד מ'גם דור עשירי... עד עולם' האמור בעמוני ומאבי, לתנא דידן: אחד זכרים ואחד נקבות, שדון מינה - מה שם עד עולם אף כאן עד עולם, ומוקי באתרא - אף ששם איסורם רק בזכרים איסור ממזד הוא גם בנקבות שהאיסור הוא משום מום זר. למ"ד דון מינה ומינה: נקבות מותרות אחר ג' דורות, שדון מינה - שאסור אף אחר דור עשירי, ומינה - מה התם נקבות מותרות אף כאן נקבות מותרות מדור עשירי ואילך.

מזר ידוע חי, שאינו ידוע כלל אינו חי - כדי שלא ישא כשרה, ידוע ואינו ידוע - חי עד ג' דורות, שדעו אז משתכח. רב אמי הכריז על אחד משכונתו שהוא ממזר, ובכה הלה, אמר לו: חיים נתתי לך.

נתינים היינו גבעונים שדוד גזר עליהם שלא יבואו בקהל.

'ויחי רעב בימי דוד שלש שנים שנה אחר שנה', שנה ראשונה אחר להם: שמה עבודה זרה יש בכח, שנאמר 'ועבדתם אלוהים אחרים... ועצר את השמים', ויבצר את המצא. שנה שנייה אמר להם: שמה עוברי עבירה יש בכח, שנאמר 'וימנעו רביבים ומלקוש לא היה ומצח אשה זונה היה לך', ויבצר את המצא. שלישית אמר להם: שמה פוסק צדקה ברבים יש בכח ואין נותנים, שנאמר 'נשיאים ורוח וגשם אין איש מחללל במת שרק', ויבצר ולא מצאו, אמר אין הדבר תלוי אלא בי, שאל באורים ותומים, 'ויאמר ה' אל שאול' - שלא נספד כהלכה, 'ואל בית הדמים' - שהרג שאול נוב עיר הכהנים שהיו מספקים מים ומזון לגבעונים וכאילו הרגם.

הקב"ה תבע כבודו של שאול שלא נספד כהלכה, ומאיידך תבע על פורענות שאול שהמית עיר הכהנים - שבמקום שדנים האדם שם מזכירים פועל צדקותיו.

יבמות דף ע"ט . יום ד' פרישת במדבר - כ"ד אייר תשפ"ב

דף ע"ט - ע"א
אחת הסיבות לעצירת גשמים בימי דוד - שלא נספד שאול כהלכה, אמר דוד כיון שכבר עברו י"ב חדשים (שעברו קרוב לל' שנה) שוב אין דרך כבוד לספדו.

דוד גזר על הגבעונים שלא יבואו בקהל ה', מפני שלא ירצו להתפייס אלא ע"י שיתנו להם שבע נפשות מבית שאול ויתלום, אמר דוד ג' סימנים יש באומה ישראלית רחמנים ביישנים וגומלי חסדית, וכיון שהם אינם מרחמים אינם ראויים להדבק בהם.

העבירו בני שאול לפני אורים ותומים, כל שהארון קלטו - למיתתו, ומפיבושת בן שאול ביקש עליו דוד רחמים ולא קלטו.

הגם שנאמר 'לא ימותו אבות על בנים' הרגו בני שאול - מוטב שתעקר אות אחת מן התורה ואל תחלל שם שמים בפרהסיא, שמה אימרו האומות אין ראוי להדבק באומה זו שהרי פשטו ידיהם בגרים ליטול מזונותיהם ולא עשו בהם נקמה.

הגם שנאמר 'ולא תלין נבלתו על העץ', היו בני שאול תלויים על העץ עד ימות השמים - מוטב שתעקר אות אחת מן התורה ויתקדש שם שמים ברבים, ומחמת כן ניתוספו על ישראל מאה וחמשים אלף גרים.

משא גזר על חוטבי עצים שהיו בזמנו, ויהושע גזר בזמן שבית המקדש קיים, שנתנם עבדים לעדה ולמזבח ה', דוד הוסיף לגזור עליהם אף בזמן שאין בית המקדש קיים.

דף ע"ט - ע"ב
בימי רבי בקשו להתייר נתינים, אמר להם רבי: חלק העדה אפשר להתיר על ידי הפקר בית דין אבל לא חלק מזהב, ולר' חייא בר אבא חלק מזהב מותר בזמן שאין בית המקדש קיים, ורק חלק העדה אסור לעולם עד שיתירוהו.

משנה . לרבי יהושע שמע שיש סריס שלא חולץ ולא חולצים לאשתו - שנאמר 'לא ימחה שמו' פירש לסריס ששמו מחוץ, ויש סריס שחולץ וחולצים לאשתו, רבי עקיבא פירש סריס חמה (מפני אמו) חולץ וחולצים לאשתו - שהיתה לו שעת הכושר, וסריס אדם (שנפחתו אחר שנולד) לא, וכן העיר רבי יהושע בן בתירא שעשו כן בירושלים. ורבי אליעזר פירש להיפך, סריס אדם אינו חולץ ולא חולצים לאשתו מפני שאין לו רפואה, אבל סריס חמה חולץ וחולצים לאשתו כיון שיש לו רפואה.

איילונית אינה חולצת ואינה מתייבמת (שנאמר 'אשר תלד' פרט לזו שאינה יולדת).

סריס הפטור מחליצה שחולץ ליבמתו - לא פסלה מן הכהונה, בעלה - פסלה משום זונה, שביאת זנות היא שאסורה לו משום אשת אח שלא במקום מצוה. וכן איילונית לא נפסלה לכהונה בחליצה - שאינה חליצה, ובביאה נפסלה משום זונה.

סריס אדם חולץ לרבי עקיבא הגם שמחייבי לאוין הוא ולדעת רבי עקיבא הרי הם כחייבי כריתות ולא בני חליצה יזכור קניה: לרב אמי - מיירי ביבמה גירות המותרות בפצוע דכא. לרבה - שנפלה לפניו בעודו חיבם וזכר כך בפעל. לרב יוסף - אין לתרץ כרבה כיון ששנה רבן גמליאל שגם אם בשעת נפילה היתה ראויה ליבום כל שנאסרה אח"כ נדחתה, אלא מתניתין כתנא דבי רבי עקיבא שרק חייבי לאוין כשאר הוי ממזד ודינם כחייבי כריתות, אבל פצוע דכא אינו כחייבי כריתות וחייב בחליצה.

סריס אדם חולץ לרבי עקיבא הגם שאינו בר הקמת שם עתה - שאם לא כן אין לך אשה שכשרה ליבום, שלא נעשה בעלה סריס חמה שעה אחת קודם מיתתו ע"י יסורים מיתה המתשים כוחו, אלא בוודאי די בכך שהיתה לו שעת הכושר ומעיקרא בעל הקמת שם הוא. ולרבי אליעזר - אין די בכך שהיתה לו שעת הכושר, וסתם אשה כשרה שאין נעשה בעלה סריס מחמת יסורי מיתה אלא תש כוחו מחמת כן.

יבמות דף פ' . יום ה' פרישת במדבר - כ"ה אייר תשפ"ב

דף פ' - ע"א
סריס חמה הוא שלא ראה שעה אחת בכשרותו, וניכר בכך שכשמיטל מים אינו עושה כיפה, ואם היה כן בתחילה וגם כעת לא חיישינן שמה הבריא בינתיים והיתה לו שעת הכושר (ודינו כסריס אדם), כיון שסריס חמה מחמת חולי כל הגוף הוא, ורק בחולי אבר אחד חיישינן כן, ולכן במומי עין הבכור צריך בדיק ג' פעמים בתוך שמונים יום תחילה אמצע סוף.

סריס ואיילונית לענין חיוב יבום (לשיטת ר"ע סריס חמה לא חולץ ולא חולצים לאשתו), וכן לענין גדלותם לחיוב עונשים - לבית הלל היינו שלא הביאו שערות עד עשרים שנה ונולדו בהם סימני סריס, לבית שמאי - עד י"ח שנה, לרבי אליעזר - זכר כב"ה ובנקבה כב"ש, מפני שהאם ממחרת להביא סימנים לפני האיש.

סריס שאכל חלב משנת י"ג ואילך ואיילונית משנת י"ב עד שהגיע זמן גדלותו (כנ"ל) - לרב נעשה סריס למפריע (פ"ב י"ג וכו') אע"פ שהביא ב' שערות אח"כ, לשמואל קטן היה באתו שעה.

אין הסריס נידון כגון סורה ומורה - לפי שאין לו חתימת זקן התחתון, ואין איילונית נידונית כנערה המאורסה - משקטנותה יצאתה לבגד.

איילונית לרבי מאיר אין לה קנס - שסובר שאין קנס אלא לנערה, שמקטנות יצאת לבגרות, ולחכמים יש לה קנס, שסוברים שגם קטנה יש לה קנס.

אמר רבי אבהו: זכר שיש בו סימני סריס ונקבה שיש בה סימני איילונית - אין מחזיקים אותם לגדולים עד שיהיו בני עשרים, שאם הביאו שערות קודם לכן - נעשו גדולים, ועד אז הרי הם קטנים, ואם לא הביאו עד בני כ' - הרי הם גדולים למפרע זכר מבן י"ג ונקבה מבת י"ב.

וכן הוגלד לח' חדשים - אע"פ שיש בו סימנים שגמרו שערו וציפורניו אין מחזיקים אותו בכר קיימא עד שיהא בן כ' שנים.

דף פ' - ע"ב
הגולד לשמונה חדשים - אינו חי, והרי הוא כאבן ואסור לטלטלו בשבת, אבל אמו שוחה עליו ומניקתו מפני שכנת שניהם, ולרבי אם יש בו סימנים שגמרו שערו וציפורניו תולים שהוא בן שבע ושלושה עד שיהיו בני עשרים, (ואעפ"כ לא מחזיקין ליה בכר קיימא עד שיהא בן כ' שנה, כנ"ל בעמוד א'), ולרשב"ג כל שחי ושלושה יום תולים שהוא בן ז' חודשים עד שיהא בן כ' שנים.

אשה ששהה בעלה למדינת הים עד י"ב חודש - הולד כשר, שאומרים שהוולד אישתי עד י"ב חודש.

סריס חמה היינו שלא הביא שערות עד בן עשרים, וסימניו: אין לו זקן, שערו לקוי, בשרו מחליק, וי"א כל שאין מימיו מעלה רתיחות, וי"א כל המטיל מים ואין עושה כיפה, וי"א כל ששכבת זרעו צלולה כמים, וי"א כל שאין מימיו רגליו מסריחים כששוהה בכלי, וי"א כל שרוחץ בימות הגשמים ואין בשרו מעלה הבל, וי"א כל שקולו לקוי ואין ניכר בין איש לאשה.

איילונית היינו שלא הביאה ב' שערות עד בת עשרים, וסימניה: אין לה דדים, תשמיש קשה לה, וי"א שאין לה שיפולי מעיים כנשים, וי"א כל שקולה עבה ואינה ניכרת בין איש לאיש.

סריס שאין לו כל הסימנים: אם הביא ב' שערות בזקן - לכו"ע אינו סריס עד שיהיו לו כל הסימנים, אם לא הביא - לרב הונא אינו סריס עד שיהיו כולם, לרבי יוחנן די בסימן אחד.

יבמות דף פ"א . יום ו' פרישת במדבר - כ"ו אייר תשפ"ב

דף פ"א - ע"א
לרב המנונה שומרת יבם שזינתה פסולה ליבמה, כמו אשת איש שזינתה אסורה לבעלה, וכן אסורה לכהונה משום זונה.

תנא דמתניתין דתני שאיילונית שנתייבמה נפסלה לכהונה, ומשמע שבלאו הכי כשרה לכהונה - שלא כרבי יהודה הסובר שכל איילונית פסולה לכהונה.

משנה . סריס חמה כהן שנשא בת ישראל מאכילה בתרומה - אע"פ שאינו מוליד, ולא מדייק קרא 'ויילד ביתו הם יאכלו' שרק הראוי להוליד מאכיל.

אנדריגותו כהן שנשא בת ישראל - לרבי יוחנן בדעת רבי יוסי ורבי שמעון זכר מעליא הוא, ומאכילה אף תרומה דאורייתא, לריש לקיש בדעתם - ספק איש ספק אשה, ומאכילה רק בתרומה דרבנן בזמן הזה, אבל בזמן שבית המקדש קיים אינו מאכילה אפילו תרומה דרבנן שגזרים אטו חזה ושוק מדאורייתא.

תרומה בזמן חזה - לריש לקיש מדרבנן, מזה שתניא עיגול של תרומה שנתערב במאה עיגולי חולין בטל, ואם תרומה דאורייתא כיון שדבר חשוב הוא ודרכו לימנות אינו בטל, לרבי יוחנן תרומה בזמן הזה מדאורייתא, ואין ראייה מעיגול שנתבטל שרק 'את שדרכו לימנות' (שפיוחז)

למניין אינו בטל, שהרי תניא חתיכת חטאת טמאה שנתערבה במאות חתיכות טהורות בטלה, שאף על פי שרגילים למנות החתיכות הואיל ואינם מיוחדים למניין בטליים במאה.

דף פ"א - ע"ב
חבילי תלתן של כלאי הכרם - ידלקו, שכלאים דינם בשריפה.

נתערב באחרות - לרבי מאיר כולם ידלקו, כיון שדרכו למנות אינו בטל,

לרבי יוחנן משום שמייוחדים למניין ואין נמכרים כלל באומד (את שדרכו לימנות), לריש לקיש אפילו אם רק לפרקים נמכרים במנין (ככל שדרכו לימנות).

לחכמים - יעלו באחד ומאתים, חוץ משה מינים החשובים מאוד (כחלקם שייך כלאים וחבלקם ערלה) - אגוזי פרך, רמוני בדן, חביות סתומות, חלפי תרדין, כלחי כרוב, דלעת יונית. לרבי עקיבא - אף ככרות של בעל הבית.

חתיכה של חטאת טמאה שנתערבה במאה חתיכות טהורות, וכן פרוסת לחם הפנים טמאה שנתערבה במאה פרוסות טהורות - לת"ק תעלה,

לרבי יוחנן - משום שאינו דבר שבמנין שלפעמים נמכרת באומד, לריש לקיש מיירי בנימוחה.

לרבי יהודה לא תעלה, שמין במינו לא בטל.

חתיכה של חטאת טהורה שנתערבה במאה חתיכות חולין טהורות, וכן פרוסת לחם הפנים טהורה שנתערבה במאה פרוסות חולין טהורות - לדברי הכל לא תעלה.